

శ్రీమద్విశ్వకర్మపరబ్రహ్మ జేనమః.

శ్రీమద్విశ్వకర్మ పంచముఖజనన మునుచరిత

పారాపార మహార సహారసిగోత్ర

తలుకు నరసన్నా చాగ్ధ ము

కుగ్రు భద్రామా

ప్రజీరంజన

311

విశ్వకర్మచరిత్రాన్వయ దీపిక.

మద్రాసు 1011.

1601
10428

శ్రీరంగప్రసాదానీ ముద్రాక్షరశాల;

నిజామాబాద్.

1912

కాగితము

కాగితము

ఓం

శ్రీపరబ్రహ్మణేనమః.

ఐమద్విశ్వకర్తృచరిత్రాన్వయదీపిక.

❦❦❦❦❦❦

ద్వి. శ్రీపార్వతీపుత్ర • చిన్మయానంద

నాయాత్మయందున • సమ్మిశ్రగోలతు

మాననంబునపూజ • మహానీయ్యముగ జేతు

స్నానమాచరించి • నమ్మతింతు

వస్త్రయుగ్గంబుల • వసుసతోదాయుతు

పుష్పగందాక్షతలు • పూజనేతు

శర్కరభలములు • శాంతిగానర్పింతు

ఘృదీపౌసర • దోహదములు

ప్రణామజేతెవనాష్టాంగ • ప్రాజ్ఞతగను

విశ్వగోగుచురక్షించు • వినుతుజేతు

నంచునుతియింతువేల్పుల • కాదిమూర్తి

భక్తజనపాలగణపతి • భవ్యచరితా.

గీ. విఘ్నపతికి మ్రొక్కి ♦ విఘ్నంబు లేకుండ
నిగ్రహింపవలయు ♦ నేర్పుతోడ
శీఘ్రముగనుగ్రంథ ♦ సాంగంబు జేయుమి
విశ్వకర్మకర్త ♦ విమలభర్త.

2

సీ. వాగ్దేవతానాదు ♦ వాక్కుననందుండి
వాగ్దూరీ ఝరీ ♦ వాక్కునిమ్ము
నీకటాక్షముచేత ♦ నేర్పులన్నియునిచ్చి
గ్రంథసాంగంబును ♦ గలుగజేయు
సకలశాస్త్రంబులు ♦ చదివిచూడగలేదు
ప్రకటితసాహిత్య ♦ బలములేదు
అమరకాండత్రయ ♦ బరసిచూడగలేదు
పంచకావ్యశ్లోక ♦ పకనలేదు
నీకృతచేతను ♦ నీగ్రంథమును నేను
ప్రారంభమునుజేయ ♦ ప్రాజ్ఞతగను
తల్లిరక్షించుతనముని ♦ ధన్యుజేయు
ఆయురారోగ్యసంపన్న ♦ సమరుజేయు
పరమకల్యాణేశుకవాణి ♦ బ్రహ్మరాణి. విశ్వ

3

కం. శివకవులను ♦ హరికవులను

భువిగోపలబ్రహ్మకవుల ♦ బ్రస్తుతి జేతున్

వినిరించినిందుపడముల

చవిగొనుమీభావినిజనులు ♦ చక్కగనిపుడున్. 4

గీ. భద్రకాలీశ శ్రీవీర ♦ భద్రమూర్తి

యింటివిలవేల్పునెప్పుడు ♦ యిష్టశుద్ధి

యిచ్చిరక్షించునామది ♦ నింపుమీర

పరమకళ్యాణశ్రీవీర ♦ భద్రరాణి. 5

వ. అట్టివీరభద్రస్వారికి, అనేక పరియాయములు, సా
హస్యవండ్లప్రణామంబులం జేసి మానసపూజా
దిధానంబులాచరించి కొన్ని మతగ్రంథములు పఠి
లింది ఆందున్న సారాశంబ్లుకొన్ని తీసుకుని వేదవాక్య
ములు పుష్పమాలికగా పద్యరూపంబున మహాప్ర
బంధంబుగ ప్రపంచముగో యచటై నాల్గులక్షలజీవ
రాసులలో మానవులకు ఖగ్గములున్న కర్మలుకున్య
త్తులున్న పృష్ఠిలగ వుపకరిణాదులున్న యిచ్చిపో
షిండుస్థు గ్రంథములంబు గారచియించినమర్పి
చినది ధాత్రాచరింపెట్టిలనిన

సీ. మూడక్షరంబులు • మొలయుకుండెనునాడు

మూడుగుణంబులై • మొలచినాడు

పంచభూతములును • ద్భవముపొందనినాడు

పంచతత్వంబులై • ప్రపలినాడు

షడ్దర్శనంబులు • జననమొందనినాడు

షట్కర్మతతినివి • స్తరలినాడు

దశదిశాంతరమువి • స్తారమొందనినాడు

దశవిధప్రాణముల్ • దాల్చినాడు

నేడునేమిఁజెవిశ్వేశు • నిగమవంధ్యు

నాత్మనంచుచునుగ్రాం • చాద్రిభేద

నాటకములెవ్వియునులేని • నాటమండి

సారసద్గుణహారకు • మారవినుతా.

6

కం. అలన్నదిమూగాక్షరి

ఊలన్నదిబిందు • ఉపకారముకై

మలన్నదిజోలై నది

హయంబైప్రణవమయ్యె • ఆనందముతో. విశ్వ 7

గీ. మొదలుప్రణవమాయె • మోదముతోతనువాయె

తనదుసంతతిన్లెల్ల • ధరణియాయె

ఇట్టిమొదలుకన్న • మఱియేదిలేదయా. విశ్వ 8

వ. స్వయంభ్య ఆయినటువంటి సరంజోతిస్వరూపమైన
 వీరాశ్విశ్వబ్రహ్మమందు అనుస్వరూపమైన వైవ
 స్వతమనువు పుష్పనిచి బ్రహ్మవిష్ణురుద్ర త్రిమూ
 ర్త్యైశ్వర్యక మైనటువంటి పంచముఖబ్రహ్మయందు ద్వి
 భుజుడైన విశ్వకర్మపుత్రయించి యిచ్చామాత్రప్ర
 భాసృష్టిః అనేవేదనియతని ప్రపంచము సృష్టించ
 గలందులకు యిచ్చగలవాడై పంచమహాభూతలత్వం
 బులు నిర్మించి విశ్వరూపకోటిశ్చిత్తశక్తికర్మణః అనే
 వేదనియతని విశ్వనిర్మాణబలైయ్యగలంబులకు క
 ర్మప్రచారంభించెను.

సీ. ఖర్గంబుచేతను • గల్గునుభోగంబు

ఖర్గంబుచేతను • గలుగు శుభము

ఖర్గంబుచేతను • తైలాసగ్నికేగి

ఖర్గంబుచేతను • కష్టపడిరి

ఖర్గంబుచేతను • కామితార్థముగల్గు

కర్గంబుచేతను • కలిమి గలుగు

ఖర్గంబుచేతను • గలుగునుజ్ఞానంబు

గలుగుఖర్గచేత • కాయశుద్ధి.

- శ్లో. విశ్వమూలం విశ్వపుష్కం విశ్వజ్యోతిపరాత్పరం
 శిశ్వశాఖోకులోద్భవం విశ్వకర్మజగద్గురుః. 10
- శ్లో. యేకకాలం ద్వికాలంచ యేకాత్మత్వమూర్తిచ
 యేక తేజంద్వితేజంచ నాదిమూలంచకారణం. 11
- గీ. అసలుకాలము సఖము ♦ సర్థరాత్రియుజేసి
 పాసగుమిగిలినసఘము ♦ పగలు జేసి
 దివము రాత్రియుజేసి ♦ దివ్యవిశ్వబ్రహ్మ
 విశ్వకర్మకర్త ♦ విమలభర్త. 12
- గీ. మాఘబహుళచతుర్థి శివరాత్రి ♦ మనువుబుట్టె
 ఘల్గణబహుళమావాస్యకుఃప్రపంచంబుబక్తిపరచె
 వైత్రశుద్ధసాక్ష్యమిడివము ♦ తేజరిల్లె
 యిట్లుస్మృతిజేసె ♦ విపరీతముగనయన. వి. 13
- గీ. వక్కమానములోను ♦ వరుసగాపండ్రెండు
 మాసములువత్సరం ♦ భక్తిపరచె
 కృతయుగధర్మంబు ♦ కూర్చితోనిర్మించె. వి. 14
- సీ. మాయప్రపంచంబు ని ♦ రాణంబు జేయుటకు
 మనువుబుట్టెను మాఘ ♦ బహుళమదు
 వనరుచతుర్థిశివరాత్రి ♦ వైస్వనుతమనువు
 శివరాత్రిపురుషుడై ♦ శివుడుద్భవించె

మాసశివరాత్రియని • మహాత్యంబుగల్పించె

జంగమరూపుతి • లింగమయ్యె

మూడుబూర్తులకాది • మూలమైవిశ్వజ్ఞ

నామమువహించె త్రి • లోచనుండు

యిట్లుసృష్టికర్త • నిహపారాదులకర్త

దివమునిర్మించిన • దీక్షకర్త

స • లశుభాశుభమునకు • సకల్పమేకర్త.వి.

వ. ఇట్టి పరాత్పరుడైన ప్రణవస్వరూపుడగు విశ్వ
జ్యోతిస్వరూపమై విశ్వనిర్మాణకర్తయైనవైష్ణవత
మనువు బ్రహ్మవిష్ణురుద్ర త్రిమూర్త్యాత్మకమైన
విశ్వకర్మ స్వయంభుగా సృష్టించెను. 16

శ్లో. అనాభికచూలాబ్రహ్మ ఆంకేన్విష్ణుమేవచ
ఆశీరుషే యాశ్వరజ్జయ విశ్వకర్మత్రయీతనుః.

గీ. వక్తవత్సరంబు • వరుసగానిర్మించె

నాల్గయుగమలభువని • నడతజేసె

ఆదిమూలకర్త • అసలువిశ్వజ్ఞుండ. వి.

17

గీ. అసలునాదికర్త • నాత్మపరబ్రహ్మ

జాతులొసె రెండు • పోక్తజేసె

పోతుపెండునుజేసె • పొందుగాన ప్రికిసి. వి. 18

శ్రీ

విశ్వకర్మచరిత్రాన్వయవీధిక.

- శ్రీ. విశ్వకర్మసుతుడు • యిలలోను యీశ్వరుడు
విశ్వకర్మసుతుడు • విష్ణువనుచు
విశ్వకర్మసుతుడు • యింద్రాదిదేవతలు. వి. 19
- శ్రీ. కళ్యూచూచుటకును • కాళ్యూనడచుటకును
చేతులు జేయుటకు • చెవులు వినుట
మనసు హించుట • మర్యాదగల్పించె. వి. 20
- శ్రీ. తల్లిదండ్రులు చాల • ధనము నరానాదింది
బిడ్డలు కొనగినను • ప్రేమగలదె
అనలును జనకర్తా • ఆతీరు నేకదా. వి. 21
- శ్రీ. యనుముమనువుచేత • నీ ప్రపంచంబాయె
యనుముమనువుచేత • యుగముంబుట్టె
యనుముమనువుచేత • నిహపరాదులుగల్గె. వి. 22
- శ్రీ. దారుననుచు దెచ్చి • ధర్మమునైదున్నటకు
నాగలనుచు పేరు • నమ్మి నుయుడు
కారుణ్యము దెచ్చి • కర్మమునైననువు. వి. 23
- శ్రీ. యేకాకముహూర్తము • వేద్యులొడుత జేసి
నాగలిఖానిది • నమ్మి మొక్కి
యాయోటిఫలనాయ • మెట్లుగానుండును. వి. 24

- గీ. మృగశిరశాగాన • మూడుధాన్యాదులు
కందిప్రతిధాన్యా • కలియతోసి
భూమిమీదనుచల్లి • భూభారమువకును. వి. 25
- సీ. గ్రామాధికారులను • ప్రేమతోడుతబిలచి
మనుమయ బహులకు • మాన్యమిచ్చె
దయగలిగిన లేదు • తమ బతుకుటకుకొఱకు
ధనధాన్యపంటలు • పండుటకును
యిండ్లువాకిళ్లను • వింపై నగృహములు
నిర్మాణకర్తలను • నెమ్మనమున
వడుగులుపెట్టెళ్ళు • వరసతోజేసియు
పుడముసిరించిన • బ్రహ్మసుతులు
యిట్లుసృష్టికర్త • యనుకొనరుబ్రహ్మజనులు
తిట్టిచేయుచునుదురు • తీవ్రముగను
పెట్టపసలేదుకఠిన • కార్యన్యమంతా. వి. 26
- గీ. మయుడుదారువచేత • మహిమిదప్రజలకు
మహిమచేతనిళ్ళు • మలయుజేసి
మాతపితురులునుతులు • మహారాజుగానుంచె వి. 27
- గీ. దప్పితాగుటపాత్ర • ధరణిలోనవరిచ్చె
కుడువకంచమునిచ్చె • కూర్చితోడ

- పుండనిల్లునిచ్చె • పండమంచమునిచ్చె. వి. 28
- గీ. మనువునుముడు పనులు • మఱిలేకలోకములు
సాగనెపుడుజూడ • సాక్షిగాను
తల్లితండ్రులెక • తనయులుగల్గుచా. వి. 29
- గీ. మంగళప్రదమైన • మంగళసూత్రంబు
అంగనమెడగట్టె • టర్థమేదో
మూడుముళ్లయుట • మూలంబెయరుగరు విశ్వ 30
- గీ. పుస్తకట్టకముందు • పుగుషుడెవ్వండైన
అత్తుకచెబట్ట • టగనాడొన
పుస్తకట్టినవెనుక • పుగుషుచెబట్టె. విశ్వ 31
- గీ. నడుచుభూమిత్రవ్వ • నలుతల్లగట్టె
చెలుపుత్రవ్వజేయు • శ్రేష్ఠుడితడు
సప్తసంతతికిని • సంకల్పశిద్దుండు. విశ్వ 32
- గీ. నృత్తిలేనికులము • యుద్విహోనైదుగురు
విప్రక్షత్రియశూద్ర • పంచకులము
వృత్తులున్నకులము • వృత్తముగులములు. విశ్వ 33
- గీ. వక్కవృత్తిజేసి • వసుధహోబలికినది
నిక్కమైలకులము • నిర్మయదాగ
సకలవృత్తులుసల్పు • సాంకర్యజాతులు. విశ్వ 34

శ్లో. బ్రాహ్మణోఽపగవాన్గుద్రోక్షుత్రియోపరమో
హరిః వైశ్నోవీతామహశ్చైవ యింద్రశూద్రశ్చ
జాయతే. 35

గీ. పంచబ్రహ్మలుకళలు ♦ పంచాంగమునుజేసి
మించినరాజులకు ♦ మెచ్చనిచ్చె
మంచిచెడ్డలుజూడ ♦ మరివిప్రులకునిచ్చె. వి. 36

సీ. బ్రహ్మపౌరోహితము ♦ పంచాంగమునుయిచ్చి
గ్రామపౌరోహితము ♦ జేయమనుచు
కరకాలకునుకత్తి ♦ ఘటంబులిచ్చియు
ధర్మగ్రామలెక్కులు ♦ నరశివాయ
కోమట్లుకునుఖరా ♦ కొలునకుంచమునిచ్చి
అడ్డతన్వతక్కె ♦ డమ్మనిచ్చె
కాపులకునుపని ♦ గల్పించిధరణిలో
అవనిదున్నెకొరకు ♦ హలమునిచ్చె
యిట్లుబదుకుదెరువు ♦ యిచ్చినవిశ్వజ్ఞ
పూజనల్పవలయు ♦ పుడమిజనులు.. విశ్వ 37

గీ. యజ్ఞంబుజేసెదరు ♦ యిలలోనద్విజాలంత
యజ్ఞపురుషుండెవరో ♦ యెరుకలేదు
యరుకెగాయత్రియని ♦ యనిపల్కువేదములు. విశికి

మొదటిసూద్రత్వంబు ♦ వదలుటనెటగల్గె
విధిపంచశిఖులుచే ♦ వదలుటాయె
పంచముఖోద్భవుని ♦ పంచసంస్కారములు. వి 39

సీ. తలకాయగొరిగించి ♦ తగపంచశిఖలుంచి

ద్విజలనుజేరిరీ ♦ దివ్యగురుడు
పంచముఖోద్భవుని ♦ పంచసంస్కారముల
పంచననెడలించి ♦ మించనొసగె
మనువుశ్రేష్ఠకర్మ ♦ మయుడునండంబును
త్వష్టచిక్షుశాత్ర ♦ ముష్టినొసగె
శిల్పిగోముఖముచు ♦ చెన్నొందివిశ్వజ్ఞు
చెవులసంస్కారంబు ♦ సంస్కరించె
యిట్లుసూద్రత్వంబు ♦ వదలించి
విశ్వజ్ఞదిజలను ♦ వర్ణి జేరిరిలను
ముష్టి నెత్తుఁ బ్రతకండి ♦ ముఖ్యముగ
ఖ్యాతియెక్కినపంచముఖ ♦ బ్రహ్మయతడె.

గీ. రాచపుత్రికికైన ♦ రమ్యముగవిశ్వజ్ఞ
ముక్కుచెవులుకుట్టె ♦ ముందుగాను
ముందురంద్రమునకు ♦ మోహముట్టుటకొరకు. వి 41

- గీ. కుంచకోలనుజేతె • గుడిగట్టినొకరాయి
దేముడనుచుజూపె • దేవపతియు
నదియుకడిగినవాని • నర్పుకునిగాజేసె. వి. 42
- గీ. కంచరచరణముల్ • కై కొనివైష్ణవుల్
విష్ణుసాదుకలని • వెలిలజెట్టె
నెత్తిమీదజెట్టె • నెవరునిర్మించిరో. వి. 43
- గీ. త్వష్టసాదుకులనుచు • నిష్టతోనర్చకులు
కుదసాదుకులని • రూషిగాను
నెత్తిమీదనుంచ • నెవరునిర్మించిరో. వి. 44
- గీ. ఒక్కరాయితెచ్చి • పనరేగిచ్చీయు
వైడువక్కలుజేసె • జేదముగను
పోటువెంటియుజేసె • పొందుగాపెల్లకిని వి. 45
- గీ. విశ్వకర్మకుమాళ్లు • యుర్విలోహరిహరులు
విశ్రాంతియవైశ్య • నొప్పకొనికీ
పల్లకీలనుచుంచి • భక్తితోమోశదరు. వి. 46
- గీ. గానుగరోకలి • ఘనసంకిమునుబల్ల
జేరిలగిచ్చిన • దివ్యచులర
నుభవ్యుడంచుకొని • నూనెతీసుకబ్రతుకు వి. 47

గీ. గుంటరాయినిచ్చె ♦ గుండ్రచక్రమునిచ్చె
కుంభినికుమ్మకుని ♦ కుండజేయు
కుండజేసినవాని ♦ కున్నురిగాజేసె. వి. 48

గీ. శంకుఘంటయునిచ్చి ♦ జేజేలలనుబోగడ
మెట్టజంగముమెడకు ♦ లింగమిచ్చె
బిచ్చమెత్తుకుబ్రతుకు బిరుదునుగీర్తి. వి. 49

గీ. దోనెపల్కజేసి ♦ దోవతులనిర్మించ
నాడిముల్లుసూత్ర ♦ నడకచేత
నేతకాండనుజేసె ♦ క్యాసివిశ్వజ్ఞుడె. వి. 50

గీ. గొల్లలకుకావడి ♦ కొంకికరొకటిచ్చి
గండ్రగొడ్డలిచ్చె ♦ ఘనతమిర
చల్లజేయుటకును ♦ చల్లకన్వముగిచ్చి వి. 51

గీ. గ్రామమునొకగుడి ♦ ప్రేమతోడుతగట్టి
గ్రామదేవతనుని ♦ నామమిడియె
ఆదేవతనుగొలుచు ♦ టాసాదిగాజేసె వి. 52

గీ. సూదివుంగ్రముకత్తి ♦ సూటిగానిర్మించి
మేదినిజనులకు ♦ మెచ్చనిచ్చె
దర్జివాళ్లనుజేసె ♦ ధరణిలోవిశ్వజ్ఞు. వి. 53

- గీ. తంటసంబుజేసి ♦ తలగియ్యకత్తిచ్చి
అవనిబ్రతుకమనుచు ♦ క్షురకునకు
వృత్తిలన్నియునీకు ♦ యుర్విలోపలనిస్తి. వి. 54
- గీ. గూడకట్టునుగట్టి ♦ గోచిలోపలబెట్టి
బోషిమునుగువేసి ♦ హరిబోబ్బెట్టి
మూడుపూర్ణతిరిగి ♦ ముష్టిసాతానంబు. వి. 55
- గీ. హరిరోహరిహరి నుంచు ♦ అక్షయపాత్రయుబట్టి
తిరువీదులనుతిరిగి ♦ తీర్థనాయు
ధరణిలోసాతాని ♦ ధన్యులెవ్వరుజేసె. వి. 56
- గీ. శల్లిగగ్భమురోను ♦ పిల్లసచ్చండను
పిల్లనుదీయుటకు ♦ ప్రేమతోను
అల్లుగట్లనుబిలచి ♦ అస్త్రశస్త్రములిచ్చె. వి. 57
- గీ. సానిబోగాలకు ♦ చక్కగామెడకును
కన్నరకపురుషుడు కట్టెపుస్త
గీ. పుస్తకట్టకముందు ♦ సానెబోగమెగ్గాదు. వి. 58
చక్రవర్తినిజేసె ♦ జగతిలోవిశ్వజ్ఞ
మ్రొక్కివిపునిజేసి ♦ మోదముగను
వెక్కుదేవతలనుచు ♦ ప్రేమతోశిలలను. వి. 59

- గీ. తొంటకాలువాను • కుంటుతూపచ్చెను
ముంతబట్టితాను • ముప్పిగొచ్చె
ముంతలోముట్టేసి • మోసముతోమ్రొక్కెదరు.వి.
- గీ. మానంబుగాచుట • మహిమిదదేవాంగి
ప్రాణంబుగాచుట • ప్రాజ్ఞమయుదు
దానంబూసంగుట • ధరణిలోవిశ్వజ్ఞ. వి. 61
- గీ. జలమువేటకులకు • వలగేలములునిచ్చి
వనమువేటకులకు • వడితుసాకి
జననివేటకులకు • జయపోటకత్తిచ్చె. వి. 62
- గీ. దొమ్మరివాళ్లకు • డోలాకటిబిరుదిచ్చి
బిరుదుబజాయించె • భీకరమున
జనులువినుటకొరకు • జయజేరివాయించె. వి. 63
- సీ. సానిటోగాలకు • సకలువిద్యలుజెప్పి
సంగీతసాహిత్య • సరసముగను
ఆటలుసాటలు • అభినయదర్పణ
నవరసశిక్షత్వ • నాట్యముగను
గచ్చులుగమజాలు • ఘనమైనమైప్పురీ
ముఖముననవరస • ముద్దుగుల్క

మదెలతాళాలు • మరిగజ్జెలనుగట్టి

ఘల్లుఘల్లునమోయ • ఘనులుమెచ్చ

యిల్లువిద్యలునప్పుచు • ముడువేళ

ముందుగావిశ్వకర్మకు • వందనంబు

వెనుకనభవారిఅందరికి • వేడ్కతోను. వి.

64

గీ. కన్నచుదొంగకు కన్నకత్తిచ్చియు

కిన్నగాడతుమన • దీవినిచ్చె

తిన్నడిప్పిలెన్ని • తేసిబాండేతురు. వి.

65

గీ. వృత్తితేసివేళ • భక్తిచేదండంబు

వెట్టకశాయకు • ప్రేమతోను

నృత్తులకునువకరణ • మిచ్చినవారికె. వి.

66

గీ. లజ్జచిడచిసాని • గజ్జలుగట్టుకుని

ముందుగామదెలకు • మ్రొక్కసాగె

లరువారదండంబు • లక్ష్మినప్రజలకు. వి.

67

గీ. తురకలకును పీర్ల • పంజాగనిర్నించి

పీర్లనుజేర్చిచ్చె • ప్రేమతోను

లాలుపీనుచును • లాలింలంబుగనిచ్చె. వి.

68

గీ. రాలిమానుబల్ల • రజకునకునునిచ్చి

మయలబట్టలుతికి ♦ మానవులకు

చలయుజేయుకొఱకు ♦ చాకలగాజేసి. వి. 69

గీ. తురక సాయీబులను ♦ దూదేకులనుజేసి

కమాందస్తానిచ్చె ♦ క్రమముతోడ

బ్రతుకుదెరవుకొరకు ♦ బాకాసానాయిచ్చె. వి. 70

గీ. సాయులవానికి ♦ చక్కనిడమ్మగము

శఱునాలపుస్తకము ♦ శ్రీరామకథయు

పులుతోలుసంచియు ♦ భుక్తికోసరముచగె. వి. 71

గీ. బండకత్తెకడియాలు ♦ బండవానికినిచ్చి

నెత్తికోసుకబ్రతుకు ♦ నిత్యముగము

నెత్తికోతవాళ్ళు ♦ వృత్తియునదియనుచు. వి. 72

గీ. సారగునపముతట్ట ♦ పరగనాయుధమిచ్చి

యుర్వితవ్వెబ్రతుకు ♦ దెరవుటకును

యుర్విత్రవ్వినవాని ♦ నుప్పరగాజేసి వి. 73

గీ. మాదిగవాళ్లకు ♦ మర్దించెగూటాబు

ఆరికత్తియునిచ్చె ♦ అచనియందు

పాదరక్షలుకుట్టి ♦ ప్రజలకిచ్చుకబ్రతుకు వి. 74

గీ. పృథివిశెవుచంబాడె ♦ శెవుచంబుపృథివాయె

- వృథావిశేషచంబులో • అధికమేది
శేపుచంలేకుంటే • శలగిపంటలులేవు. వి. 76
- గీ. పేడరొచ్చుపంట • పంటభూములోలోసి
గాడుకోనేనునకల • యెహ్యములతో
యియ్యోసుపంట • మహామేలుపంటనిదినిరి. వి. 76
- గీ. మహానికంటులేదు • మదనగృహమునకు
చంటికంటులేదు • సహజముగను
జలముకంటులేదు • జలజాక్షిమోవికిని. వి. 77
- గీ. వుప్పుచింతపండు • నొప్పైనబెల్లంబు •
నేమిశుద్ధిజేసి • రిలమియోను
మడిగట్టిజనులంత • మయలకూడెదినిరి. వి. 78
- గీ. అగ్రవర్ణమనగా • నెఱికినిచెల్లును
అగ్రమనగ • చివరననుటచెల్లు
అగ్రపూర్వతత్వ • మనినెట్లనెరుగను. వి. 79
- గీ. తాకట్టునగలొస్తే • తగనినిదులసామ్ము
తానిచ్చలేడంత • ధనిగ్గుడైన
విశ్వకర్మనుజూడ • కిన్నగజాలగు. వి. 80
- గీ. లక్కబుగారంబు • రిప్పిముత్తముత్యాలు

తెక్కదెలియరాదు • ముఖ్యముగను

విశ్వకర్మనెరుగుయీ • లెఖలన్నియు. వి. 81

గీ. రాళ్ళుతీనుకవచ్చి • రత్నముల్ జేయుటకు

సానబట్టి • చాటులేరవరచి

నామరత్నములచే • నవరత్నములునయ్యె. వి. 82

గీ. విశ్వకర్మయనగ • విశ్వమంతయుజూడ

దృశ్యమైనదంత • విశ్వకర్మ

విశ్వకర్మములేని • దృశ్యంబు లేదురా వి. 83

గీ. మనువుహస్తస్థి • మయుడుదారువుస్తస్థి

త్వష్టతామస్తస్థి • నిష్టపరుడు

శిల్పిశిలాస్తస్థి • చెన్నాదువిశ్వజ్ఞ

స్వర్ణకారస్తస్థి • నిర్ణయముగ. వి. 84

గీ. విశ్వకర్మస్తస్థి • యితంతయునరాదు

విశ్వమెల్లరూప్య • మైనదంత

విశ్వసూచకాదు విశ్వజ్ఞుడొక్కడే వి. 85

గీ. విశ్వకర్మస్తస్థి • యిలాగోనులేకుంటె

బ్రహ్మకలేకుంటులు • బ్రహ్మదులైన

విశ్వకర్మలేని • విశ్వంబుపాదురా వి. 86

- గీ. మాయగోనెబుట్టి • మాయలోనెవరగి
మాయయందుతాను • మగ్నుడయ్యె
మాయభ్రమయులేని • మఱిశీర్షణనులేదు వి. 88
- గీ. పంచబ్రహ్మల సృష్టి • పరులెవరుజెప్పలేదు
మించివైననుతుడు • పపంచపెట్టి
పంచబ్రహ్మలుగూడి ప్రపంచము పాలించె. వి. 92
- గీ. ముట్టుకోకురా నన్ను • అంటుకోకురానన్ను
అవతరికినదువు • మనిషిగజుడు
తోమ్మిదిముట్లుకగి • తొర్రనొచ్చినబొమ్మ. వి. 9
- గీ. విశ్వకర్మనుహిమ • యిలగోనుప్రజలంగ
కానలేదుమదివి • కనమలేదు
కశ్యపపుత్రుని • కాకలుఖండించె. వి. 94
- గీ. వడ్లవారింటను • అన్నంబుదినరాదు
నీళ్లుత్రాగితరాదు • నిక్కముగను
వడ్లకూడెదినుట • వసుధలోజనులంత. 95
- గీ. కాశిలోమరణంబు • కంకాలఅన్నంబు
యంతివారికిదొంగు • యింతిబలము
కాశివిశ్వేశ్వరుని • కంకాలచెయతెదా. వి

- గీ. రాభ్యుక్తీనుఁ వచ్చి • గన్యుముగళిల్పియు
 మూడుమూర్తులుజేసి • నూఖ్యముఁను
 మూడుమూర్తులు అది • మూలమేజూడుడి. వి. 97
- గీ. మొదటజాలివాడు • మోసంబుజేసెన
 కడజాతివానిచే • కట్టుమనియె
 మధ్యజాతులన్ని • మరియూదలేమాయె. వి. 98
- గీ. నీతిమాలిననడత • భూతంబునడచి
 నీజాతితక్కు • నాజాతియెక్కు
 జాతులువారొచ్చి • నీతులన్నియు గనిరి. వి. 99
- గీ. సకలభువనకర్త • సర్వజ్ఞశిష్టజ్ఞ
 ప్రకటితగోముఖ • ల్పతిజేసి
 కాదన్నవ్యాసుని • కుడికరిము ఖండించి వి. 100
- గీ. విశ్వకర్మసృష్టి • యంతంతయనరాదు
 దృశ్యమపుటకొఱకు • తోచుబుద్ధి
 లోచనంబులకుప్రతి • లోచనమునిర్నింది వి. 101
- గీ. కాలపురుషుడనంగ • ఘనుడువిశ్వబ్రహ్మ
 కాలమనియెటి • ఘడియార మొనగె
 యాలుతెలిపినబ్రహ్మ • యిందాడనురలకు వి. 102

- గీ. అయిదుబ్రహ్మలచేత • అయిదుబరులుదయించె
నాంద్రగీర్వాణములు • నమరజేసె
వేదశాస్త్రపురాణమోదముతో నృప్తించె వి. 103
- శ్లో. మనురూపంతిథిప్రోక్తం వారంచమయసంభవః
సక్షత్రం త్వష్టరూపంచ చిల్పియోగతదైచ
విశ్వజ్ఞకర్ణంచైన పంచాంగమధిదేవతా. 104
- గీ. పుట్టుజాతులురెడు • భూమిమీదను జూడ
పోతుపెరుగుదా • పొందుకొరకు
సకలజాతులలోను సతిపతులకుకర్త వి. 105
- శ్లో. భూతకర్మ పితృకర్మ దాతకర్మ తదైచ
గురుకర్మ పతేకర్మ మట్కర్మ విశ్వకర్మణః. 106
- సీ. మణితస్తాప • సంకల్పసిద్ధిండు
విశ్వకర్మగాక • నితరులెవరు
మణ్మతవిగ్రహ • నిర్మాణములుజేసె
విశ్వకర్మగాక • నితరులెవరు
మణ్మతముద్రలు సరిగిగానిర్మించ
విశ్వకర్మగాక • నితరుతాన
మట్కర్మంబుతుడై • సర్వజ్ఞవిశ్వజ్ఞ

విశ్వకర్మగాక • నితరులైన

యిట్లువిశ్వజ్ఞమహిమలు • నెంచదరమె

మూడుమూర్తులదిగా • మూలమితడె

భ్యాతికెక్కిన పంచముఖ • బ్రహ్మయనగా. వి. 107

గీ. పగటిరాత్రిలోను • పలినతిలెన్వరో

భావించిచెప్పుడి • భానమునను

భావించిచెప్పితె • బహునిధానుఁడుగును వి. 108

గీ. లక్షణంబును నేను • నేక్షణంబునునై ప

దీక్షగానొకరు నీక్షింపలేదు

దీక్షగామాగురుక • టాక్షమేలక్షణము. వి. 109

గీ. మోక్షమెట్టిదోచూడ • సూక్ష్మరూపమునుగు

దీక్షగా నొకగురు సాక్షిగాను

గురుకటాక్షము వచ్చు • గుణమునిబ్బరముగై. వి.

గీ. తృణముమేరువునాయె • మేరువుతృణమాయె

కణముచేతజనులు • ఘనులునాయె

క్షణముమందికాదు • జనులెల్లనసుకొసరు. విశ్వ.

గీ. ఆత్మకంత్తదైవ • అధికులెవ్వరులేరు

సూక్ష్మరూపమునందు • సుందరులదు

- సాక్షిసాధకముల • స్వజ్ఞాజ్ఞా దెల్పు. విశ్వ. 111
- గీ. నీటిమీదనుబుటక • రీతినున్నదిజగము
నీటిమీదనుబుటక • నెట్లుబుట్టె
ఆరీతినేసృష్టి • అవవిష్టైదృశ్యంబు. విశ్వ. 112
- గీ. వెర్రిప్రపంచంబు • నెట్లుగానున్నట్లు
తొర్రె అధరపానం • జుర్రెనట్లు
పిర్రకుకాటుక • పీతచేపెట్టినట్లు. విశ్వ. 113
- శ్లో. బ్రాహ్మణానాంవనేకత్వం భూనురాణాంసనేకత్వం
విప్రాదిసర్వవర్ణానాం యేకభాండాశనంతథా. 114
- గీ. వక్కయుక్తిలోను • వున్నదితత్వంబు
వెక్కుయుక్తులెల్ల • వేలవంబు
చక్కగా ఓంకార • ప్రణవంబుగన్నదె. విశ్వ. 115
- గీ. ఆత్మయొక్కటికాద • యశులఘటములందు
రూపుపగులువేరు • రూఫిగాను
జీవజీవినిజూచి • చిత్రపదులే మాయ. విశ్వ. 116
- గీ. శుక్లశోణితములు • విప్రమైనకాల
మెట్లుగానుండునో • నట్లు బ్రతుకు
కాలగతినిచేత • కష్టసుఖములువచ్చు. విశ్వ. 117

- గీ. ఆత్మయెట్టిదొచూడ • అనయవంబులులేవు
 పూనాయెక్కున • రూపుపలుకులేదు
 చాటునుండకదా • సర్వమునిర్నించె. విశ్వ. 118
- గీ. జ్ఞానమనగవేరె • కాననంబునలేదు
 జ్ఞానమనగవేరె • నోరులేదు
 దేహమందునుగలదు • తెలివిగాఱాచితె. విశ్వ. 119
- గీ. నాల్గయుగములలోను • నయ మొప్పగాసృష్టి
 దేవసృష్టిజేయు • దేవపతియు
 దేవసృష్టికర్త • దేవతాబ్రాహ్మణులు. విశ్వ. 120
- గీ. దివమురాత్రిలురెండు • దివసమొక్కటిజూ
 పక్షములనురెండు • నెలయునొకటి
 అయవంబులురెండు • ఆదివత్సరమొక్కటి. విశ్వ
- గీ. సావరంబులునెల్ల • తలలుక్రిందుగనుంచి
 తల్లక్రిందుగాను • తపసుజేసి
 ఫలములు ఫలియించి • ప్రజలబ్రతికించుటకు. విశ్వ.
- గీ. కనరసినియుపశువు • అమృతంబునిచ్చియు
 పాలుతాగిఫణియు • విషమునిచ్చు
 కుక్కగంజితాగి • గురుతైనగుణమిచ్చు. విశ్వ. 124

- గీ. విప్రుమాటలువిని • వివేకహీను
తస్యతెలియకప్రజలు • ఒప్పుకొనిరి
ఆపితృదేవతలకు • మెంటకూడెట్టిరి. విశ్వ. 125
- గీ. వేదశాస్త్రములు • యెంతచదివినగాని
ఆవిద్యయందు • ఆశలేదు
చాపలు బుట్టలు • చక్కగానల్లుదురు. విశ్వ. 126
- గీ. రోటికిరోకలి • పోటుకెయ్యకమునకు
సూటిగానిర్పించి • స్వప్నేతిత
పూటపూటకుభుక్తి • భోజనంబెట్లొచ్చు. విశ్వ. 127
- గీ. యెగురురన మొడుచుటకు • చెఱుక గానుగనిచ్చి
పరాత్పరుండితడు పాలనకను
ధరణిగోజనులకు • దానిద్ర్యముంబావె. వి. 128
- గీ. త్రాసునసముయెత్తు • తకరాలుజెప్పును
తక్కిడడబ్బెత్తు • తరుగుజెప్పు
కాటాకువావుశేరు • ఖండింబుగజెప్పు. వి. 129
- గీ. గొల్లునన్నికల్లు • రోకిళ్ళు తిరుగళ్ళు
నిర్మితంబుగజేయు • నెమ్మనమున
ఆనెములకుకనల • ఆధారకతకయగును. వి. 130

సీ. అశ్వంబుప్రజకు • వశ్యంబునాటకు
 కశ్యముల్ నిర్నించు • ఘనుషితండు
 మదగజంబుకుచాల • మర్యాదగలుగుటకు
 ఇంకుశమనిర్నించె • హరుషితండు
 పరపురుషుపర సతికి • భక్తిగలిగుంజుటకు
 శతమాన మొనగిన • శంకరుడు
 అవనీపతికి జనుల • కాజ్ఞమిచ్చుటకు
 ముద్రిక నొనగిన • సుద్రుషితండు
 యితనికన్న నుదైవంబు • మొవరుభువిని
 సకలలోకములకాధార • చక్రవర్తి 131

గీ. గునపమునకుదండం • గుణసీ-న్నుదైవను
 పారకుదండంబు • భక్తితోను
 గాధాళికమునకు • ఘనులైన మ్రొక్కెదగు. వి. 132
 గీ. యేసులరాట్టంబు • యేసులొడకెటకును వెభవశ్రీలకునిచ్చి
 యేసులొడికిబ్రతుకు • వెలదులకును
 యేసులోక లిగతి • లోక నిందనుబడకు. వి. 133

గీ. జోడుజోడుగూర్చి • చోన్యప్రపంచంబు
 మూడులోకములొనర్చె • ముఖ్యముగను

- మూడుమూర్తులకాదిములవిశ్వబ్రహ్మ. వి. 134
- గీ ముక్కుచెవులుకుట్టిముందుకన్యనుజేసి
శతమానమొసగి సౌభాగ్యవతికి
గతిదప్పి పతిబోలె • వెధవరూపము జేసి. వి. 135
- క. లోకములోనల్గురువులు
ప్రకటముగవై య్యకొయ్యకాల్పుటకట్టిక్
ధారుణీకంతటగురువగు
ధీరుడు శ్రీవిశ్వకర్మస్థిరముగ నెపుడుక్. 136
- గీ. సృష్టికర్తలహింసబెట్టిపాతకులైరి
ముష్టికర్తలమీదమోదముంచి
భ్రష్టులైపోయిరిపాతకంబులుజేసి. వి. 137
- సీ. కాశీప్రయాగలుఁఘనమైనక్షత్రముల్
కాశినిర్మించిన ఘనుమయితడు
ఈశాస్కభాగమునశ్రీశైలమునమల్లి
ఖార్జునిర్మించికాశమూర్తి
ఆగ్నేయభాగమునహరుడైనకాలహ
స్తీశ్చరుణినిర్మించికాశమూర్తి
పకలద్విగ్రహములప్రకటితంబుగవివ్య

క్షేత్రమున నిర్మించెఁకాశముఁ
 యిట్లు దేశాధిపతులకుఁపుమీఁగ
 తీర్థయాత్రలు నేనిస్తేఁమోక్షమనియు
 కాశిలోపలమృతమైతెఁముక్తిమనియు
 కామహత్యబుచ్చెప్పటఁనలవిగాదు. వి.

138

నీ. శివరాత్రినాయఁనిర్మలంపగలామె
 నీడరాత్రినందుఁనిభుమయెవరు
 నీడరాత్రినందుఁనిర్మలాకాశుండ. వి.

139

గీ. సూదిరంద్రమునుంచిఁసూటిగాజూచితే
 మేదిసంతయుదాల్లోఁమెలయుచుండ
 నారీతి నేతత్కఁనఖిలజగములనుండు. వి.

140

గీ. ప్రత్యక్షుడై వాంశముఁవృధివ్యాపస్తేజో
 వాయురాకాశాదిఁచంద్రసూర్య
 ఆదివిశ్వకర్మఁఅష్టదేవంబులు. వి.

141

గీ. కనకగుణుటకునుఁకొడవలినింగాచె
 పశుపుమానపులకుఁబ్రతుకుటకును
 అనుమానప్రభువులకుఁనాయుధంబులునిచ్చె. వి.

142

గీ. ప్రతిదూదాటకునుఁపత్తిరాట్టంసమర్చి

- పరమేశ్వరుండుతిడు • కాలనకునుయు
కింతవామయుర్విఃకోపలలేడు. వి. 144
- గీ. విశ్వదేవుడనెడివిశ్వమందుజ్ఞాడ
విశ్వశృజించినవిశ్వకర్మ
విశ్వకర్మగాక యితరులెవరుండురా. వి.
- గీ. కీవాజాతినిగలసివిహితంబుజేసిన
హనిజేసునువానిఃహినబుద్ధి
హనిచెయ్యకమానడెంతవారికైన. వి. 146
- గీ. కలిమిగలిగినవొడు • కులముకుమెండడు
చెలిమిగలిగినవాడు • స్నేహితుడు
కలిమిలేములులేని • కడజాతితోనముడు వి. 147
- గీ. పుట్టినప్పుడుబట్టె • పురిటిమెలనుచును
చచ్చినప్పుడు బట్టె • చావుమెల
మధ్యగడనులకు • మసియట్లవచ్చురా వి. 148
- గీ. విశ్వకర్మకుమాళ్ళు • యుర్వివైడనులంత
దేములనిమొక్కెవరు • దివ్యుల
వాహనంబులనుచి • వైభవంబుగమోసే వి. 149
- యిట్టితత్కలంకంబుయేరొకమందును

నితరదై నంబులుఁ లేరు లేరు

సకలలోకంబులకుఁ నర్వజ్ఞుడీయాత్మ. వి. 150

గీ. వృధివివైప్రణామలకుఁ బ్రతుకు దెరవిచ్చిన

పంచముఖోన్మయముఁ సాలనకును

సకలజీవులక తాఁ నర్వజ్ఞుడీశ్వజ్ఞ. వి. 151

గీ. రాజయోగంజెప్పుదు • రాజిల్లుచుండును

భోజ్యుడై నానందఁ వార్తిలోను

వాలలాడుచునుండు • వన్నాద్యయనుకృషను. వి 152

గీ. నీచజాతులు చాల • నెగడివిస్తారంబు

గొర్రెలుబ్ర్రెలు • శోటివేలు

ఘనమైన నృగరాట్టుఁ ఘనసింహమొక్కటే. వి 153

గీ. భుక్తియు క్తికొరకు • భూమిమన్నెకొరకు

హలముకగ్రునిచ్చె • నారెహజలు

విష్టుపోషణకర్తయని • పల్కువేదములు వి. 154

సీ. పంచభూతములను • పంచైమతత్వములు

యవరునిర్మించిరో • యెరుక లేదా

విదురుకుబనులు కేసి • అక్షరపుపలుగుబసి

యెవరుగల్పించెరో • యెరుక లేదా

చెప్పమన్నశాపలు • సాక్షి

విద్యుయయెవరు • నిర్బంధిలో యెరుక లేదా

పంచలోహంబులు • పనునెఱింగినదాత

నంటజేసిందెవరో • యెరుక లేదా

యిన్నిమహిమలుగలిగిన • విశ్వకర్మ

మూడుమూర్తులకాదిగా • మూలమితడు

భాగ్యశక్తివశ్యుడ • బ్రహ్మయితడే.వి. 155

గీ. ఆదివిశ్వకర్మ • ఆదికారములుజేసి

మేదినిరాజులు • మెచ్చినట్లు

యిటునంకిరాజుల్క • మేయగంబునలేదు. వి 156

గీ. గననర్ మెంటువారు • ఘనమైనరాజులు

అలనన్నరాజుల్క • నువనితేలె

దేశాస్త్రపురాణ • మోక్షముగవినురకొంచె. వి 157

గీ. సాధ్యమయిచదివి • సాధించురాజులు

సావధానముగాను • పరపరుగను

పేశాస్త్రపురాణ • మోక్షముగముగ్రంవి. వి 158

గీ. గానమెంటువారు • ఘనమిచ్చిధనమిచ్చి

అలనన్నరాజుల్క • నువనితేలె

బొందిరూపంబెత్తి భూమిపైపీనుగుల

భుజియుంచునెనడు పరమాత్మగోదా

సకలయేహ్యములను ప్రకటితంబుగఁగను

అకటుడైనారగింపు హమ్ముగను

యిన్నిజన్మములెత్తి యుద్విగోయాయాత్మ

యేహ్యభారములేక యేలుచుంటి

గీ. నహ్నికెక్కినవాడు • నంశనుడుండినా

నహ్నిచేతకులము • వెలయుజగతి

వనములోనునుంచి • మలయజమున్నట్టు. వి 164

గీ. కులలోననొకడు • గుణగీనుడుండినా

కులముచెరచువాని • గుణముచేత

వనములోనునొకటి • వానరమున్నట్టు. వి. 165

శ్లో. కర్తాకారకశ్చైవ ప్రేరితంఽమోచితం సుకృతండు

స్మృతంచైవచత్వారసమభాగినః.

శ్లో. ప్రథమంశిల్పిదండంచ ద్వితీయకర్తదండయోఃప్య

తీర్తుంచైవదండంచ త్రిదండంమోక్షకారణం. 167

విశ్వకర్మచరితాన్వయదీపిక.

గద్య.

ఓం శ్రీమద్విరాట్ విశ్వబ్రాహ్మణవంచముఘో

ద్భవుడగు మయవంశసంభూతుండైన

తనకు నరసన్నాచార్యును పుత్రు

డుభద్రమూర్తిచేరచియించ

బడిన విశ్వకర్మచరితా

న్వయదీపిక పద్యకా

వ్యముచరితశ్వాసం

సంపూర్ణం.

10326

